

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie: Druhý strategický prieskum energetickej politiky – Akčný plán EÚ pre energetickú bezpečnosť a solidárnosť“

KOM(2008) 781 v konečnom znení

(2009/C 228/16)

Európska komisia sa 13. novembra 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie: Druhý strategický prieskum energetickej politiky – Akčný plán EÚ pre energetickú bezpečnosť a solidárnosť“

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 12. marca 2009. Spravodajkyňou bola pani SIRKEINEN.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 452. plenárnom zasadnutí 24. a 25. marca 2009 (schôdza z 25. marca 2009) prijal 130 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 2 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV víta oznámenie Komisie, a to najmä preto, lebo kladie tak potrebný dôraz na bezpečnosť dodávok energie a dochádza k záveru, že:

- nedávna plynová kríza znovu jasne ukázala, že je nutný spoločný prístup členských krajín k energetickej politike, a to tak interne, ako aj navonok,
- skutočnosť, že tretí balík o vnútornom trhu s energiou ešte nebol vyriešený, je v rozpore so všetkými tromi cieľmi energetickej politiky, ktorými sú bezpečnosť dodávok, konkurencieschopnosť a udržateľnosť,
- Komisia nevenovala potrebnú pozornosť problémom spojeným s ropou a dopravou,
- Komisia v tejto súvislosti prehliada sociálne aspekty energetickej politiky,
- oznámenie neodráža naliehavosť situácie,
- oznámenie „Prekonávanie prekážok pre energiu z obnoviteľných zdrojov v EÚ“, ktoré sa zaoberá obnoviteľnými zdrojmi energie ako súčasťou celého energetického systému, je naliehavo potrebné,
- zámer Komisie predstaviť politickú agendu na rok 2030 a víziu na rok 2050 má zásadný význam, keďže zmeny technológií a systémov vyžadujú čas,

— v aktualizácii „Jadrového objasňujúceho programu“ boli zohľadnené niektoré pripomienky EHSV k tejto problematike.

1.2 Výbor odporúča:

- všetky nástroje EÚ, ktoré môžu znížiť riziká pri zabezpečovaní dodávok, musia byť účinne a urýchlene zavedené,
- po prijatí rozhodnutí o nedávnych legislatívnych návrhoch by sa dôraz mal klásť na ich uskutočňovanie, pričom je nutné vyhnúť sa novým legislatívnym návrhom, aby bol rámec právnych predpisov čo najviac stabilný a predvídateľný.
- z piatich oblastí akčného plánu by hlavnou prioritou mala byť úspora energie, ktorej kľúčovým nástrojom je energetická účinnosť, keďže má veľký potenciál rentabilných opatrení,
- Komisia by si z veľkého počtu zámerov mala vybrať svoje priority,
- problémy s izolovanými tržmi s energiou je potrebné riešiť obzvlášť naliehavo a musia byť dobudované transeurópske energetické siete,

- okrem investícií do infraštruktúry si viac pozornosti zasluhuje aj potreba investícií do výroby elektrickej energie a do základného výskumu s výhľadom do roku 2050,
- v oblasti vonkajších vzťahov si EÚ musí vytvoriť zodpovedný a trvalo udržateľný globálny energetický prístup súbežne s politikou vlastnej energetickej bezpečnosti Európy,
- na zvýšenie úspory energie je potrebné veľké množstvo opatrení, malo by sa však zabrániť nadmernej regulácii na úrovni EÚ,
- EÚ musí získať vedúce postavenie v oblasti energeticky účinných technológií,
- Komisia neustále skúma dosiahnuteľnosť jednotlivých cieľov pri rozličných spôsoboch využívania energie ako účinné opatrenie na zvýšenie energetickej účinnosti, hlavne pri službách a výrobkoch s významom pre vnútorný trh,
- mali by sa neodkladne prijať rozhodnutia o budúcej jadrovej energetike vzhľadom na potrebu veľkých investícií do výroby elektriny,
- vízia do roku 2050 musí zahŕňať celosvetovú situáciu, pretože vytvára rámcové podmienky pre ambície EÚ.

2. Úvod

2.1 Cieľmi energetickej politiky EÚ sú udržateľnosť, konkurencieschopnosť a bezpečnosť dodávok. Bezpečnosť dodávok nebola v poslednej dobe stredobodom pozornosti, čo sa ukázalo byť poľutovaniahodným, ako vyšlo najavo v dôsledku rusko-ukrajinského sporu vo veci prepravy plynu, silného hospodárskeho poklesu a mimoriadne nestabilných cien energie. Problémom nie je ani tak závislosť od vonkajších dodávok energie, ako skutočnosť, že narastajúca závislosť od dodávateľov, ktorí nedodržia rovnaké pravidlá ako Európa, ako aj rastúci dopyt po plyne zvyšujú riziko vzniku problémov s dodávkami.

2.2 Najdôležitejšími legislatívnymi návrhmi EÚ za posledné dva roky sú tretí legislatívny balík pre vnútorný trh s elektrickou energiou a plynom a balík opatrení v oblasti energetiky a klímy. Balík opatrení v oblasti energetiky a klímy bol prijatý rekordne

rýchlo v prvom čítaní v decembri 2008, pričom úprava mnohých detailných otázok bola ponechaná na rokovania vo výboroch. Balík pre vnútorný trh s energiou nie je ani po dvoch rokoch vyriešený, čo je v jasnom rozpore s nutnosťou mať dobre fungujúci vnútorný trh, aby bolo možné dosiahnuť všetky tri ciele energetickej politiky.

2.3 Rôzne ciele energetickej politiky sú navzájom prepojené a opatrenia na ich dosiahnutie sa do veľkej miery vzájomne podporujú. Nie však v každom smere. Cieľ bezpečnosti dodávok musí stáť na prvom mieste. Vzhľadom na vážne dôsledky prerušenia dodávok alebo energetickej chudoby musia mať občania a podniky za každých okolností dodávky energie zabezpečené.

3. Dokument Komisie

3.1 Druhý strategický prieskum energetickej politiky zverejnila Komisia v novembri 2008. Komisia navrhuje päťbodový **Akčný plán pre energetickú bezpečnosť a solidárnosť**, ktorý sa sústreďí na:

- potreby infraštruktúry a diverzifikáciu dodávok energie,
- vonkajšie vzťahy v oblasti energetiky,
- zásoby ropy a zemného plynu a mechanizmy reakcie v prípade krízy,
- energetickú efektívnosť,
- najlepšie využitie domácich zdrojov energie Európskej únie.

3.2 Súčasťou druhého strategického prieskumu energetickej politiky je aktualizácia „Jadrového objasňujúceho programu“ z roku 2007. Zameriava sa na bezpečnosť dodávok, investičné potreby a podmienky realizácie investícií.

3.3 Spolu s druhým strategickým prieskumom energetickej politiky Komisia predložila:

- balík týkajúci sa energetickej účinnosti z roku 2008,
- návrh revízie smernice o zásobách ropy,

— revidovaný návrh smernice, ktorou sa ustanovuje rámec Spoločenstva týkajúci sa jadrovej bezpečnosti.

3.4 V dokumente o druhom strategickom prieskume energetickej politiky Komisia uvádza svoj zámer navrhnúť:

— v roku 2010 spresnenie smernice o bezpečnosti dodávok zemného plynu,

— propagovanie rozvoja domácich zdrojov fosílnych palív EÚ zlučiteľného so životným prostredím,

— oznámenie „Prekonávanie prekážok pre energiu z obnoviteľných zdrojov v EÚ“,

— iniciatívu na financovanie udržateľnej energetiky ako spoločný projekt Komisie a Európskej investičnej banky.

3.5 A napokon, v roku 2010 Komisia v súvislosti s tým navrhne zrevidovať energetickú politiku pre Európu so zreteľom na načrtnutie politickej agendy na rok 2030 a vízie a nového akčného plánu na rok 2050.

4. Všeobecné poznámky

4.1 EHSV víta oznámenie Komisie, a to najmä preto, lebo kladie tak potrebný dôraz na bezpečnosť dodávok energie a pre jej snahu o komplexný prístup k aktuálnym problémom energetickej politiky. EÚ má svoje vlastné nástroje, ktoré môžu znížiť riziká pri zabezpečovaní dodávok. Tieto nástroje stanovila Komisia a teraz musia byť účinne zavedené.

4.2 Činnosť EÚ v oblasti bezpečnosti dodávok energie však neznamená viac legislatívnych návrhov. Po prijatí súčasných balíkov by sa dôraz mal klásť na uskutočňovanie. Právny rámec musí byť stabilný, aby bol čo najviac predvídateľný pri uskutočňovaní potrebných opatrení.

4.3 Opäť sa ukázalo, že je nutný spoločný prístup členských krajín k energetickej politike. Opakovane zaznievalo volanie – aj

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – po tom, aby EÚ hovorila jedným hlasom. Pokiaľ však budú – najmä veľké – členské štáty väčšinou sledovať iba svoje vlastné záujmy, európska energetika zostane slabšia, zraniteľnejšia a neúčinnnejšia, než je jej potenciál.

4.4 EHSV súhlasí s piatimi oblasťami akčného plánu, na prvé miesto by však dal energetickú účinnosť či vlastne úsporu energie, pretože cieľom by malo byť zníženie spotreby energie, ktorej kľúčovým nástrojom je energetická účinnosť. Ani najlepšie výsledky v tejto oblasti nemôžu nahradiť naliehavú potrebu konať v ostatných oblastiach. Je tu však veľký potenciál rentabilných opatrení na podporu lepšej energetickej účinnosti, ktorý by sa mal využiť, aby sa zabránilo iným, nákladnejším opatreniam. Najdôležitejším príkladom je veľký potenciál energetickej hospodárnosti budov.

4.5 EHSV očakával, že Komisia bude venovať viac pozornosti problémom spojeným s ropou a dopravou. Ropa tvorí 36 % spotreby energie EÚ, hlavne v doprave, a keďže objem cestnej dopravy narastá, zvyšujú sa aj emisie CO₂. Navyše sa očakáva, že ceny ropy budú veľmi kolísavé a trend smeruje k oveľa vyšším cenám. EHSV predložil v januári stanovisko na tému „Riešenie problémov so zásobovaním ropou“, ktoré si vyžiadal Európsky parlament⁽¹⁾.

4.6 Dokument Komisie prehlíada sociálny aspekt energetickej politiky, ktorý zahŕňa stratu pracovných miest a vytváranie nových miest v ekologickejšom hospodárstve, vzdelávanie a odbornú prípravu, ako aj energetickú chudobu. Výbor poznamenáva, že energia nie je takým istým tovarom ako iné komodity a že jej distribúcia medzi spotrebiteľov, ktorá je verejnoprospešnou službou, musí byť v súlade so zásadou všeobecnej dostupnosti za primerané ceny.

4.7 Podľa EHSV si Komisia neuvedomuje naliehavosť situácie, ktorú vyvolali dávnejšie i nedávne problémy so zabezpečením dodávok energie. V oznámení je predložených mnoho (vyše 45) zámerov Komisie konať – zväčša vypracovať oznámenia. Je nutné stanoviť medzi týmito zámermi priority, aby sa zachovala dynamika.

⁽¹⁾ Pozri stanovisko CESE 46/2009 z 14.1.2009 na tému „Riešenie problémov so zásobovaním ropou“, spravodajca pán Osborn.

4.8 EHSV takisto víta zámer predložiť politickú agendu na rok 2030 a víziu na rok 2050, čo sa má podporiť novým akčným plánom. Výbor na takúto víziu už poukázal vo svojom stanovisku k optimálnej kombinácii energetických zdrojov v roku 2006 (¹). Vzhľadom na dlhodobý charakter investícií do infraštruktúry si veľké technologické zmeny, rovnako ako skutočné zmeny energetických systémov vyžadujú čas. Preto má vízia budúcnosti, ktorá presahuje obmedzený potenciál prispôsobenia technológie a infraštruktúry, zásadný význam.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Podpora infraštruktúry je základom potrieb EÚ v oblasti energetiky

5.1.1 EHSV víta, že je Komisia v tejto oblasti aktívna najmä preto, lebo pokračujúca závislosť od vonkajších zdrojov energie je dôvodom na znepokojenie. EHSV by chcel predložiť nasledujúce pripomienky.

5.1.2 Šesť navrhovaných priorít, ktoré Komisia predložila (pozri bod 3.1) je veľmi dôležitých a iba po stanovení priorít je možné očakávať ich účinné uskutočňovanie. Komisia odvtedy koncom januára 2009 predložila v rámci týchto priorít konkrétne projekty, aby získala financie ako súčasť plánu hospodárskej obnovy EÚ. Je ťažké zaujať stanovisko k týmto prioritným projektom bez transparentných informácií o nich a o ďalších projektoch, ktoré by prichádzali do úvahy, vrátane informácií o plánovanom financovaní zo súkromných a verejných zdrojov.

5.1.3 Je poľutovaniahodné, že sa situáciou izolovaných trhov s energiou v pobaltských štátoch nezaoberalo už skôr. Teraz je naliehavo nutné tak urobiť. Súčasne by sa mali riešiť energetické potreby malých izolovaných členských štátov prostredníctvom projektov prepojenia s európskou pevninou.

5.1.4 Čo sa týka koridorov zemného plynu, EHSV vo svojom nedávnom stanovisku na tému vonkajšieho rozmeru energetickej politiky uviedol, že na krytie budúcich potrieb prepravy zemného plynu bude pravdepodobne potrebných niekoľko projektov. Z politického hľadiska by sa na tieto projekty nemalo nazeráť ako na konkurujúce si možnosti. Teraz je dôležité urýchlene prijať opatrenia, aby sa zabezpečili dodávky plynu a to si vyžaduje spoločný postup členských štátov a Komisie.

5.1.5 Myšlienku mechanizmu nákupu zemného plynu vo veľkom je potrebné viac objasniť. Vyvstáva tiež otázka, prečo sa zameriavať iba na kaspickú oblasť.

5.1.6 Problémy s bezpečnosťou dodávok energie sa nedajú vyriešiť iba infraštruktúrou na prepravu energie. Nahradenie výroby elektrickej energie si vyžaduje investície vo výške takmer 1 bilión EUR. Komisia to čiastočne zohľadnila v časti o domácich zdrojoch energie, je však potrebné venovať tomu pozornosť aj v súvislosti s investičnými potrebami a ich financovaním.

5.1.7 Dôležitým aspektom v súvislosti s investíciami je úloha rôznych aktérov – EÚ, jej finančných inštitúcií, členských štátov a podnikov. Podniky investujú iba vtedy, keď sú splnené príslušné podmienky. Aj keď sa na búrlivom trhu s energiou pritrafia chyby, podniky sú najspôsobilejšie posúdiť trh a niesť riziko. Verejný sektor a politici môžu vyvíjať aktivity smerom k vytvoreniu vhodných rámcových podmienok a v rámci možností vytvárať stimuly a poskytovať politickú podporu. EHSV preto plne podporuje zámer Komisie užšie a účinnejšie spolupracovať so súkromným sektorom a finančnými inštitúciami.

5.2 Väčší dôraz na energiu v rámci medzinárodných vzťahov EÚ

5.2.1 EHSV predložil v januári 2009 svoje stanovisko na tému „Vonkajší rozmer európskej energetickej politiky“. Pripomienky, závery a odporúčania obsiahnuté v tomto stanovisku sú stále aktuálne a sú v súlade s návrhmi, ktoré uvádza Komisia vo svojom oznámení. Výbor však kladie dôraz najmä na dva body: na potrebu podniknúť kroky v tom smere, aby dodávateľské krajiny na svojom trhu s energiou zabezpečovali rovnaké podmienky ako EÚ, ako prístup k infraštruktúre, ochrana investícií atď. a predovšetkým na to, aby členské štáty pri podporovaní rokovaní o obchodných zmluvách ako nevyhnutný predpoklad svojej podpory požadovali spoločne dohodnuté rámcové podmienky.

5.2.2 EHSV tiež predstavil svoj prístup k vonkajším vzťahom v oblasti energetiky, ktorý pozostáva z dvoch pilierov. Jedným z nich je zabezpečenie dodávok energie do EÚ a druhým je zodpovedný a trvalo udržateľný globálny prístup k energii. Aspekt celosvetovej zodpovednosti Európy spomenula Komisia len veľmi stručne. Táto zodpovednosť si zasluhuje veľkú pozornosť a nebude splnená iba tým, že EÚ prevezme vedúcu úlohu v medzinárodných rokovaníach o klimatických zmenách.

(¹) Pozri stanovisko CESE na tému „Energetický mix“, spravodajkyňa: pani Sirkeinen, Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2006, s. 185.

5.3 Lepšie zásoby ropy a zemného plynu a mechanizmy reakcie v prípade krízy

5.3.1 EHSV súhlasí so súčasným názorom Komisie, pokiaľ ide o otázku bezpečnosti dodávok zemného plynu. Riešenie núdzových opatrení sa musí a dá nájsť aj iným spôsobom, než držaním povinných zásob zemného plynu, ktoré je nákladné. Medzi alternatívne opatrenia patrí diverzifikácia zdrojov a zásobovacích ciest, skvapalňovanie zemného plynu, spolupráca so susediacimi krajinami, prerušiteľné zmluvy a prechod na iné palivo.

5.4 Nový podnet v súvislosti s energetickou efektívnosťou

5.4.1 EHSV sa k energetickej účinnosti vyjadril vo viacerých stanoviskách a podrobne sa zaoberal praktickými opatreniami. Výbor súhlasí s prístupom Komisie, chcel by však dodať niekoľko pripomienok.

5.4.2 Existuje obrovský, takmer neobmedzený výber opatrení na účinnejšie využívanie a účinnejšiu výrobu energie. Komisia navrhla celý rad právnych opatrení týkajúcich sa napr. budov, označovania energetickej spotreby, ekodizajnu atď. Zrejme plánuje ďalšie. EHSV odporúča Komisii starostlivo dbať na to, aby nedošlo k nadmernej regulácii a aby sa čo najlepšie využil inovačný potenciál. Politické opatrenia – regulácia, podpora z verejných prostriedkov atď. – na zvýšenie úspor energie sú potrebné, musia sa však navrhovať starostlivo tak, aby boli čo najrentabilnejšie a aby pri každej cieľovej oblasti čo najmenej narušili trh. Opatrenia EÚ by sa mali týkať iba výrobkov a služieb s rozmerom vnútorného trhu. EHSV by privítal, keby sa väčší dôraz kládol na možnosti dobrovoľných opatrení, samoreguláciu a spoločnú reguláciu, vrátane normalizácie.

5.4.3 Európa stojí v popredí, pokiaľ ide o podporu energetickej účinnosti. Musí mať tiež vedúce postavenie v oblasti energetickej účinných technológií. Možnosť získať prospech z postavenia lídra sa musí naplno využiť. Opatrenia, ktoré k tomu môžu prispieť, zahŕňajú financovanie výskumu a vývoja, podporu inovácií a financovanie rizika, primeranú normalizáciu, otvorené trhy v Európe a v celosvetovom meradle, účinnú medzinárodnú dohodu o klíme a medzinárodnú spoluprácu v oblasti energetickej účinnosti.

5.4.4 EHSV intenzívne podporuje 20 % cieľ lepšej energetickej účinnosti, váha však, pokiaľ ide o stanovenie jeho všeobecnej záväznosti. Energetická účinnosť sa týka všetkých oblastí ľudskej a hospodárskej činnosti a opatrenia na jej zlepšenie sú takmer neobmedzené. Ako by za takých okolností vyzerala napríklad spravodlivá delba snaženia? Výbor namiesto toho odporúča, aby Komisia neustále skúmala splniteľnosť jednotlivých cieľov pri rozličných spôsoboch využívania energie ako

účinných opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti, hlavne pri službách a výrobkoch s významom pre vnútorný trh.

5.5 Lepšie využívanie domácich energetických zásob EÚ

5.5.1 EHSV do veľkej miery súhlasí s vyjadreniami Komisie týkajúcimi sa využitia vlastných zdrojov energie EÚ. Je dôležité mať reálny pohľad na vývoj dopytu po energii, ako aj na možnosti, obmedzenia a podmienky rozvoja a využívania rôznych druhov energie.

5.5.2 EHSV víta predovšetkým zámer Komisie predložiť oznámenie na tému „Prekonávanie prekážok pre energiu z obnoviteľných zdrojov v EÚ“ a vyzýva Európsku komisiu, aby tak urýchlene urobila. Dôležitá téma týkajúca sa zvýšenia používania obnoviteľných zdrojov energie, ktoré budú v budúcnosti najdôležitejšími a najekologickejšími domácimi zdrojmi energie, mala byť už skôr analyzovaná a malo sa k nej pristupovať ako k súčasť celého energetického systému. Ako Komisia uvádza, dôležitými témami sú tu obmedzenia týkajúce sa elektrických sietí, ale aj otázka záložných zdrojov. Pri vypracúvaní štúdie by sa mala skúmať aj otázka, či vytvorenie prípadných záložných zdrojov nemôže za určitých okolností obrátiť negatívnym smerom snahy pri obnoviteľných zdrojoch energie, pokiaľ ide o emisie alebo bezpečnosť dodávok. Ďalšou témou sú problémy spojené s plánovaním a udeľovaním povolení.

5.5.3 Výbor podporuje názor, že záväzné normy pre emisie CO₂ z elektrární by mali prísť do úvahy až po vyhodnotení výsledkov priemyselných demonštračných zariadení na zachytávanie, dopravu a ukládanie oxidu uhličitého.

5.5.4 Čo sa týka jadrovej energetiky, EHSV už dlhšie zastáva názor, že k dispozícii musia byť všetky možnosti výroby elektriny, aby bolo možné dosiahnuť ciele energetickej politiky. Vzhľadom na potrebu značných investícií do výroby elektriny v blízkej budúcnosti je potrebné, aby členské štáty, ktoré si vybrali alebo vyberú možnosť jadrovej energetiky, urýchlene prijali rozhodnutia týkajúce sa budúcnosti jadrovej energetiky. Podľa odhadov Komisie sa kapacita výroby jadrovej energie v EÚ do roku 2020 zníži o štvrtinu a ak sa nenahradí novými jadrovými kapacitami, jej časť sa nahradí plynovými alebo uhoľnými elektrárnami, čo zvýši problémy s emisiami a bezpečnosťou dodávok. Jadrová bezpečnosť si vyžaduje stálu pozornosť, a takisto zapojenie verejných orgánov. Je nutné prijať rozhodnutia v súvislosti s nakladaním s jadrovým odpadom. EHSV vydá osobitné stanovisko k revidovanému návrhu smernice, ktorou sa ustanovuje rámec Spoločenstva týkajúci sa jadrovej bezpečnosti.

5.5.5 EHSV súhlasí so zámerom Komisie predložiť dokument týkajúci sa potreby kapacity na výrobu energie, či už je to kapacita ropných rafinérií alebo výroby elektriny. Musí sa však mať na pamäti, že EÚ nie je v situácii, aby mohla rozhodovať o investíciách do energetickej kapacity, ani dávať odporúčania, pretože nemôže prevziať zodpovednosť za možné riziká. Zhromažďovanie a analyzovanie príslušných informácií, vrátane modelovania, môže byť veľmi užitočné a v tejto súvislosti sa odporúča spolupráca s Medzinárodnou agentúrou pre energiu (IEA).

5.6 Náčrt vízie na rok 2050

5.6.1 EHSV podporuje zámer Komisie navrhnuť v roku 2010 novú energetickú politiku pre Európu spolu s politickou agendou na rok 2030 a víziou na rok 2050. Podporuje tiež skutočnosť, že sa pritom chce opierať o rozsiahle konzultácie o možných dlhodobých cieľoch.

5.6.2 EHSV považuje oblasti, ktoré Komisia predbežne uviedla – dekarbonizáciu výroby elektriny, závislosť dopravy od ropy, budovy, elektrické siete a vysoko účinný celosvetový energetický systém s nízkymi emisiami oxidov uhlíka – za skutočne ťažiskové dlhodobé problémy. Na zvládnutie týchto problémov je potrebné vziať do úvahy všetky technologické možnosti, vrátane jadrovej fúzie a vodíka.

5.6.3 Do vízie je potrebné zahrnúť celosvetovú situáciu a vývoj, pretože vytvárajú rámcové podmienky pre ambície EÚ. Rýchlo rastúci dopyt po energii v rozvojových krajinách, klimatické zmeny a – dúfajme – medzinárodne dohodnuté opatrenia na prispôbenie sa klimatickým zmenám a zmiernenie ich dôsledkov, dostupnosť fosílnych zdrojov atď. ovplyvňujú v mnohých ohľadoch našu situáciu a rozhodnutia. Aktuálnym príkladom sú striedavé obavy týkajúce sa ropy – včera ešte šok z rekordne vysokých cien, dnes strach z nedostatočnej produkcie z dôvodu nízkych cien.

5.7 Aktualizácia jadrového objasňujúceho programu

5.7.1 EHSV s uspokojením zaznamenáva, že Komisia zohľadnila jeho pripomienky, ktoré uviedol v stanovisku k návrhu jadrového objasňujúceho programu z roku 2007 ⁽¹⁾, ako aj v prieskumnom stanovisku na tému investícií do jadrového priemyslu ⁽²⁾. Východiskový bodom je dôležitá úloha EÚ pri rozvíjaní čo najpokročilejšieho rámca jadrovej energetiky v súlade s najvyššími normami bezpečnosti, ochrany a neššírenia jadrových materiálov. Otázky nakladania s rádioaktívnym odpadom, zabezpečenia dlhodobého financovania vyradenia jadrových zariadení z prevádzky, hrozba terorizmu a potreba zosúladeného systému zodpovednosti sú riešené v súlade s názormi EHSV. Výbor zdôrazňuje, že všetky náklady, ktoré v tejto súvislosti vznikajú, majú znášať prevádzkovatelia jadrových zariadení.

5.7.2. EHSV znovu vyjadruje svoj súhlas s významnou úlohou jadrovej energetiky v budúcej kombinácii energetických zdrojov Európy pri zmiernení klimatických zmien a zabezpečovaní dodávok elektrickej energie. Súhlasí tiež s tým, že je potrebné zaoberať sa obavami verejnosti a návrhmi na ich riešenie. EHSV podporuje odporúčania týkajúce sa spoločnej úrovne bezpečnosti reaktorov i odporúčanie, že pri budúcich nových stavbách by sa malo uvažovať len s úrovňou bezpečnosti a ochrany zodpovedajúcou tretej generácii. Niektoré opatrenia na uľahčenie financovania nových stavieb sú oprávnené, najmä v súčasnej hospodárskej situácii, ale nemali by sa na to využívať štátne dotácie alebo zdroje z rozpočtu EÚ. Aj keď niektoré členské štáty signalizovali, že sú otvorenejšie voči vybudovaniu nových jadrových elektrární, ich výstavba, financovanie a prevádzka spolu s likvidáciou odpadu bude úlohou súkromných podnikov. Štát iba určí rámec. Informácie o plánovaných jadrových zariadeniach by sa mali čo najskôr otvorene a komplexne prezentovať, vrátane nákladov, aby sa umožnila verejná diskusia a účasť na rozhodovaní.

V Bruseli 25. marca 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

⁽¹⁾ Pozri stanovisko CESE na tému „Jadrový objasňujúci program“, spravodajkyňa: pani Sirkeinen, Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, s. 51.

⁽²⁾ Pozri stanovisko CESE 1912/2008 z 4.12.2008 na tému „Budúce investície do jadrového priemyslu a ich úloha v rámci energetickej politiky EÚ“, spravodajca: pán Ioizia.